

Doporučenia CPPPaP k vzdelávaniu integrovaných žiakov v vývinovými poruchami učenia a zdravotne oslabených

Dyslexia, dysgrafia, dysortografia:

- v každom predmete voliť takú formu skúšania, ktorá žiakovi najviac vyhovuje, častejšie kontrolovať pochopenie zadaných úloh a správnosť postupu,
- v cudzom jazyku klásť dôraz na jeho praktické uplatnenie, rozvoj slovnej zásoby.
- rešpektovať osobné pracovné tempo v diktátoch a písomných previerkach a pri ústnych odpovediach,
- poskytnúť žiakovi väčšiu časovú adaptáciu pri samostatnej práci,
- vypracovať IVVP zo slovenského jazyka a cudzieho jazyka,
- preferovať overovanie vedomostí ústnou odpoveďou,
- dopriať viac času na čítanie, písanie – nielen diktátu, ale aj iných písomných prác a previerok, nevyvolávať ho ako prvého v poradí,
- nehodnotiť diktát známku, vyčíslieť iba počet chýb, všímať si, či ide o chybu vyplývajúcu z neznalosti, alebo ako dôsledok poruchy – zámenny písmen a podobných slov, dať žiakovi možnosť na opravu chyby,
- minimalizovať trému, povzbudiť žiaka otázkami,
- pravopisné chyby nehodnotiť ani v iných predmetoch a slohových prácach,
- v cudzom jazyku sa zamerať na základné učivo, preferovať ústne skúšanie, nerátať medzi chyby slová napísané foneticky, prípadne s vynechaným, alebo zmeneným písmenom,
- pri písomnom počítaní si všímať celý postup, nielen výsledok, umožniť žiakovi použiť kalkulačku,
- odporúča sa pozitívna motivácia, pochvala a povzbudenie.

Dyskalkúlia:

- v matematike ponechať dostatok času na rozmyslenie pri písomných prácach, alebo zadať menej úloh, umožniť používanie kalkulačky, všímať si celý pracovný postup, nielen výsledky, akceptovať možnú zníženú grafickú úroveň v geometrii,
- pri výuke voliť systém „po krokoch“,
- často kontrolovať pochopenie zadania úlohy,
- preferovať ústnu formu overovania vedomostí,
- nepovažovať za chybu zámenu jednotlivých matematických znakov a znamienok, zlyhávanie pri počítaní spamäti, neschopnosť pružnej zmeny používaného algoritmu,
- skúšaním overovať len dostatočne zafixované vedomosti.

Dysfázia, dyslália – NKS, narušená komunikačná schopnosť:

- tolerantnejšie hodnotiť písomný prejav, neklasifikovať gramatiku, diktáty nahradiť doplňovacím cvičením,
- stabilizovanie a upevnenie udržania pozornosti,
- v cudzom jazyku sa zamerať na základné učivo a jeho praktické využitie, nerátať medzi chyby slová napísané foneticky, prípadne so zamenenými, alebo chýbajúcimi písmenami,
- v slohových prácach nehodnotiť pravopis,

- pri ústnych odpovediach ponechať dostatok času na rozmyslenie vo všetkých predmetoch
- pri písomnom skúšaní zadať menej úloh, alebo ponechať viac času, vhodnejšie sú testy s voľbou odpovede,
- v každom predmete voliť takú formu skúšania, ktorá žiakovi najviac vyhovuje, častejšie kontrolovať pochopenie zadaných úloh a správnosť postupu.

Poznámka:

- **Dyslexia** je vývinová porucha čítania, žiak si zamieňa písmená, pridáva slabiky na koniec slova, prehadzuje ich, nesprávne číta, málo rozumie na prvýkrát čítanému textu.
- **Dysgrafia** je porucha písania a grafomotorického prejavu, vynechávanie, alebo pridávanie písmen, nesprávne písanie písmen, zabúda písať písmená, alebo slabiky, písmo je kostrbaté, často nečitateľné.
- **Dysortografia** je porucha, pri ktorej žiak ovláda gramatické pravidlá, ale nedokáže ich uplatniť pri písaní diktátov, slohových prác. Diktát takéhoto žiaka obsahuje veľké množstvo gramatických chýb, hlavne nesprávne určené y, i.
- **Dyskalkúlia** je vývinová porucha počítania. Prejavuje sa ako neschopnosť pracovať s matematickými symbolmi, operáciami a číselným radom. Zamieňa si poradie číslíc, podobné čísla, znaky početných operácií a podobne.
- **Dysfázia** je neschopnosť nájsť vhodný výraz pri hovorenom prejave, žiak má ťažkosti s porozumením, dlhšie mu trvá, kým porozumie, čo učiteľ hovorí a tiež má problém odpovedať na otázky, vhodnejšie je písomné skúšanie.
- **Dyslália** je oslabená schopnosť používať jednotlivé hlásky, alebo skupiny hlások.

Autizmus, Aspergerov syndróm

Niekedy je z dôvodu danej poruchy problematický kontakt žiaka s prostredím, zložitý emočný a mentálny stav, introvertný prejav a mierny negativizmus. Preukázali sa ťažkosti v samostatných výkonoch, plánovaní, sebaregulácii, predstavivosti. Môže mať problémy v oblasti zvládnutia postupnosti úloh, zabúda na povinnosti, odmieta odpovedať, má rád pokojné prostredie. Niektoré prejavy žiaka môžu pôsobiť ako poruchové správanie. Nie je vhodné žiaka nútiť písať, odpovedať.

- žiaka umiestniť ho v triede do prvej lavice z dôvodu eliminácie rušivých podnetov,
- v dôsledku uvedenej diagnózy ponechať žiakovi väčší časový priestor na prácu,
- negatívne prejavy žiaka spôsobené preťaženosťou, zvýšenou senzorickou citlivosťou nehodnotiť ako porušovanie školského poriadku,
- v prípade odmietnutia pracovať na zadanej úlohe netrvať na jej vypracovaní na hodine, nekomentovať jeho negativistické postoje, zadať mu vypracovať úlohu na doma,
- umožniť žiakovi, ak to je možné, vypracovať písomnú prácu v pokojnejšom prostredí,
- komunikovať s rodičmi,
- preferovať písomnú formu skúšania,
- ústne skúšať žiaka v lavici,
- vhodne motivovať žiaka,
- klasifikovať a hodnotiť aj čiastkové výsledky

- v každom predmete voliť takú formu skúšania, ktorá žiakovi najviac vyhovuje, častejšie kontrolovať pochopenie zadaných úloh a správnosť postupu, umožniť mu opakovať slovnú, alebo písomnú odpoveď, ak bol nedostatočný výsledok zapríčinený jeho aktuálnym fyzickým, alebo psychickým stavom.

Porucha aktivity a pozornosti – PAP, hyperkinetická porucha – ADHD

v správaní sa prejavujú poruchy aktivity a pozornosti, žiak je nesústredený, má krátku výdrž na niečom pracovať. Pracovné tempo je nevyrovnané, pomalé, v závislosti od aktuálneho záujmu. Čítanie je plynulé, písomný prejav pomerne úhladný.

- skúšať na začiatku vyučovacej hodiny,
- vhodnejšie je ústne skúšanie s pomocnými otázkami, pri písomnom skúšaní sú vhodnejšie testy s možnosťou voľby odpovede,
- obmedziť obsiahlejšie písomné odpovede, nahradiť ich kratšími, využívať náhradné spôsoby-testy, dokončovanie predtlačených viet, jednoslovné odpovede,, skrátený diktát,
- skúšať najnovšie učivo, väčšie učebné celky rozdeliť a skúšať priebežne,
- v každom predmete voliť takú formu skúšania, ktorá žiakovi najviac vyhovuje,
- oceniť u žiaka snahu a dobrý výsledok práce,
- pri riešení matematických úloh vysvetliť podstatu, naviesť na správne riešenie, skúšať priebežne, zohľadňovať pomalšie tempo.

Zdravotne oslabení – epilepsia, diabetes, zrakové postihnutie, telesné postihnutie:

- rešpektovať možné prejavy vyčerpanosti a únavy, poskytnúť žiakovi väčšiu časovú dotáciu na zapamätanie učiva,
- skúšať podľa možnosti na začiatku vyučovacej hodiny,
- rešpektovať pomalšie osobné pracovné tempo v diktátoch a písomných previerkach,
- využívať predtlačené pracovné listy, do ktorých môže žiak dopĺňať výsledky,
- poskytnúť žiakovi väčšiu časovú adaptáciu pri samostatnej práci,
- umožniť písať písomné práce a seminárne práce na počítači, v prípade potreby, podľa druhu postihnutia.

Vypracovala: PaedDr. Anna Rumanová, vých. poradkyňa